

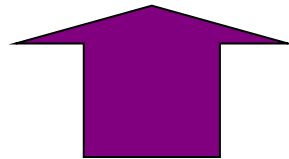
การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม การ
บริการด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์
(Humanistic Care)

วิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1

วรรณญากรณ์ โนใจ

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

SHAPE

สะท้อนคิด (Reflection)

-การเขียนบันทึก (Journal Writing)

-การสนทนา (Dialogue)

1. เพื่อปรับทัศนคติของนักศึกษาให้เข้าใจความเป็นมนุษย์
2. ทดลองจัดการเรียนการสอนสะท้อนคิด
(Reflection) เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์
3. ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนสะท้อนคิด
(Reflection)

วิธีดำเนินการ

- นักศึกษาแบ่งกลุ่มละ 7-8 คน
- ปฐมนิเทศรายวิชา เกี่ยวกับการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์
- ให้นักศึกษาเขียนสะท้อนคิดตามความรู้สึก และถอดบทเรียน
- อาจารย์สะท้อนคิดตามประเด็น **Concept** ของ
Humanistic Care
- สังเกตพฤติกรรมการสะท้อนคิด พฤติกรรมขณะให้การพยาบาล
ครบถ้วนเชื่อมโยงสู่แนวคิดการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็น
มนุษย์

อาจารย์

นำแนวคิดวิธีการ **Reflection** มาใช้ในการเรียนการสอนทำให้ได้เข้าใจความคิดของนักศึกษาและได้สะท้อนคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษา จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาสามารถนำมาโยงในการสอนทฤษฎี **Humanistic Care** ได้

ผลการดำเนินงาน

ด้านนักศึกษา

- - นักศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าได้ เรียนรู้ **Humanistic** มากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเข้าใจและการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยและครอบครัวตามบริบทของเขา
- - พฤติกรรมใส่ใจดูแลผู้ป่วยมากขึ้น สอบถามผู้ป่วยถึงความต้องการและให้การพยาบาลอย่างใส่ใจ สังเกตได้จากพฤติกรรมขณะให้บริการและการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษา
- - นักศึกษามีความระมัดระวังในการตัดสินผู้อื่นตามมุมมอง/ประสบการณ์ของตนเองมากขึ้น

ผลการดำเนินงาน

ด้านนักศึกษา

- -นักศึกษารู้จักการตั้งคำถาม/ข้อสงสัยต่อการทำความเข้าใจมนุษย์มากขึ้น หลังจากนั้นนักศึกษาจะดำเนินการแสวงหาคำตอบ เป็นต้นว่า การค้นคว้าจากตำราและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำไปแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกรณีศึกษา
- -นักศึกษาค้นพบว่ามนุษย์แต่ละคนมีพฤติกรรมสุขภาพที่แตกต่างกัน โดยมีการรับรู้ ความรู้สึก กำกับพฤติกรรมนั้นๆ ภายใต้ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทำให้มุมมองต่อสุขภาพของบุคคลากรสุขภาพ และประชาชนมีความแตกต่างกัน หากบุคคลกรทางสุขภาพขาดความเข้าใจ พฤติกรรมของประชาชนทำให้พฤติกรรมบริการสุขภาพไม่สอดคล้องคล้อยอง กับความต้องการของประชาชน

ตัวอย่างทัศนคติของนักศึกษาจากการบันทึกสะท้อนคิด

- “เข้าหาชาวบ้านการเรียนรู้อะไรๆ ดูว่าจะเป็นเรื่องที่ยากแต่จริงๆ แล้วเป็นเรื่องที่ยากพอสมควรเพราะเราต่างคิดว่าเราเป็นเด็กบ้านนอกอยู่แล้วการที่เข้ากับชาวบ้านเป็นเรื่องง่าย แต่ที่จริงแล้วการที่เราจะเข้ากับชาวบ้านได้เราต้องรู้จักการวางตัวหากเราวางตัวไม่เหมาะสม เข้าหาชาวบ้านเพื่อหวังข้อมูลหรือหวังบางสิ่งกับเขา อาจทำให้เขาปิดบังข้อมูลที่แท้จริงกับเรา ดังนั้นเราควรเข้าหาชาวบ้านโดยให้ประโยชน์แก่เขาก่อน พอเขารู้สึกว่าเขาได้ประโยชน์แล้วเขาจะให้ประโยชน์กับเรา เรียกว่าการแลกเปลี่ยนที่ดีซึ่งกันและกัน”

ตัวอย่างทัศนคติของนักศึกษาจากการบันทึกสะท้อนคิด

- “บางคนเป็นหนักมากถึงมา เราในฐานะผู้ให้บริการควรที่จะให้บริการทุกคนโดยเท่าเทียมไม่ว่าจะมาด้วยอาการมากหรือน้อย เราต้องนึกถึงประโยชน์ที่คนไข้พึงได้รับมากที่สุดและให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เอาใจเขามาใส่ใจเราปฏิบัติกับเขาเสมือนญาติหรือคนในครอบครัวเพื่อช่วยบรรเทาความเจ็บป่วยและทำให้เขามีสภาพจิตใจที่แข็งแรงสามารถต่อสู้กับโรคได้ การให้การพยาบาลที่ดีไม่ใช่แค่พยาบาลเป็นให้ได้อย่างเดียวแต่คนไข้เป็นส่วนสำคัญที่จะให้ช่วยให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

ตัวอย่างทัศนคติของนักศึกษาจากการบันทึกสะท้อนคิด

- “ประสบการณ์จากการที่เราได้ลงมือทำเองมีค่ามากกว่าที่แค่คิดว่าจะทำ ดังนั้นหากอยากทำให้ชีวิตเรามีคุณค่าเราต้องลงมือทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นไม่ใช่แค่ทำให้ตนเองดูมีค่าเท่านั้น ดังกับคำที่ว่า " **ชีวิตที่มีค่า คือชีวิตที่มีคุณค่าต่อคนอื่น**" และดังคำของพระบิดาที่ว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภทรัพย์และเกียรติยศจะตกแก่ตัวท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์”

ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมจัดการความรู้

- รูปแบบการเรียนการสอนการสะท้อนคิด (**Reflection**) เพื่อส่งเสริม การบริการด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ (**Humanistic Care**) สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีในการเข้าใจความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้เกิดการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ดี สอดคล้องอัตลักษณ์ของวิทยาลัย

ปัญหา อุปสรรค

- อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนหลายคน ดังนั้นจึงทำให้มีกระบวนการสอนการสะท้อนคิด (**Reflection**) รวมถึงการชี้ประเด็นตามกรอบความคิดของผู้สอน แตกต่างกันไป
- นักศึกษาเขียนสะท้อนคิดสั้นมากบางครั้งเก็บประเด็นหรือสะท้อนคิดได้ยาก
- การประเมินผลลัพธ์ การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์หลังการเรียนการสอนการสะท้อนคิด (**Reflection**) ไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

- พัฒนาเครื่องมือประเมินผลการสอนการสะท้อนคิดที่แสดงถึงปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพกิจกรรม

Post II
2565

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา

แบบสอบถาม การพัฒนาทักษะการสะท้อนคิดในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม นาย/นางสาว วันที่/..../.. เลขที่/..../..
 เพศ..... อายุ..... GPA.....

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้
 1.แบบวัดพฤติกรรมการสะท้อนคิด
 ทำเป็นประจำ หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ทุกครั้ง ของการให้การดูแลผู้รับบริการ (4 คะแนน)
 ทำบ่อยๆ หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น 3-4 ใน 5 ครั้ง ของการให้การดูแลผู้รับบริการ (3 คะแนน)
 ทำนานๆครั้ง หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น 1-2 ใน 5 ครั้ง ของการให้การดูแลผู้รับบริการ (2 คะแนน)
 ไม่เคยทำ หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้น ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นเลย (1 คะแนน)

ลำดับที่	พฤติกรรมการสะท้อนคิด	ความถี่ของการแสดงพฤติกรรม			
		ทำเป็นประจำ 4	ทำบ่อยๆ 3	ทำนานๆครั้ง 2	ไม่เคยทำ 1
1	ฉันวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียน		33/2		
2	ฉันพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนในแต่ละวัน	✓ 80			
3	ฉันทบทวนเนื้อหาที่เคยเรียนไปแล้ว		50		
4	ฉันทบทวนและเชื่อมโยงความรู้แต่ละวิชาเข้าหากัน		50		
5	ฉันคิดเปรียบเทียบสิ่งที่อยากรู้กับความรู้อันที่ได้รับจากรายวิชา		60		
6	ฉันคิดทบทวนว่ากำลังเรียนอะไร และเรียนเพื่ออะไร		60		
7	ฉันทบทวนเนื้อหาและสร้างข้อสรุปเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น		67		
8	ฉันคิดใคร่ครวญว่าสิ่งที่กำลังเรียนมีคุณค่าอันอย่างไร	80	16/2		
9	ฉันพยายามปรับตัวให้คุ้นเคยกับรายวิชาที่เรียน				
10	ฉันทบทวนว่าเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ฉันเรียนรู้อย่างไร				
11	ฉันทบทวนว่าแต่ละวันได้เรียนรู้อะไรบ้าง				
12	เมื่อพบสถานการณ์ใหม่ ฉันพยายามที่จะเรียนรู้จากมัน	80	33		
13	ฉันพยายามค้นหาข้อดีของเหตุการณ์เพื่อการเรียนรู้				
14	ฉันประเมินผลงานของตนเองเพื่อการพัฒนาในอนาคต				

16